

جهان بینی دوستی در نظام اخلاق اسلامی*

سید مصطفی محقق داماد

۸۲

بخارا
سال پانزدهم
شماره ۹۵ و ۹۶
مهر - آبان
۱۳۹۲

به گزارش «لورین اسمیت پانگل» استاد دانشگاه تورنتو در کتاب «ارسطو و فلسفه دوستی» ارسطو را می‌توان اولین و شاید مهم‌ترین فیلسوفی دانست که به مقوله‌ی دوستی و اهمیت آن در جامعه پرداخته است. نویسنده برای آنکه دیدگاه ارسطو در مورد دوستی بهتر و بیشتر شکافته شود دیدگاه‌های افرادی چون: افلاطون، سیسرو، اپیکور، سنکا، مونتنی و بیکن را نیز مطرح و به مقایسه پرداخته است. به نظر نویسنده کتاب، ارسطو، در بحث از این مقوله، چون بسیاری مقولات دیگر، چندان با استاد خود افلاطون موافقت نداشته و دوستی را دقیقاً به عنوان امری اجتماعی و در راستای اهداف مشخص اجتماع برای رسیدن به سعادت در نظر می‌گرفته است.

وی می‌افزاید که، دوستی برای ارسطو، بیشتر مقوله‌ای اخلاقی است تا سیاسی، چرا که آنرا بیشتر در کتاب اخلاق نیکوماخوس بررسی می‌کند و کمتر در سیاست^(۲). اخلاق نیکوماخوس مهمترین اثر ارسطو در اخلاق است. وی در این کتاب، سه شکل عمده برای دوستی را مطرح می‌سازد. از نظر او، دوستی یا بر «فضیلت» بنا شده است و یا بر «لذت pleasure» و یا بر «منفعت advantage». تنها دوستی مبتنی بر فضیلت

* متن فارسی سخنرانی ایراد شده در نشست زوریخ پیرامون «دوستی میان ملت‌ها از دیدگاه ادیان ابراهیمی»

۱۵-۱۸ اگوست ۲۰۱۳ مطابق با ۲۴-۲۷ مرداد ۹۲

2) Lorraine Smith Pangle, *Aristotle and the Philosophy of Friendship*, Cambridge University Press, 2003.